

การสร้างนวัตกรรม

-ด้านการเรียน การสอน-

พร้อม CLIP VDO
ตัวอย่างการเรียนรู้

- e b o o k -

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

การสร้างนวัตกรรม

-ด้านการเรียน การสอน-

- e b o o k -

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

การสร้างนวัตกรรมด้านการเรียน การสอน

เรียบเรียงโดย: ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย

ISBN (e-Book)

พิมพ์ครั้งที่ 1

พ.ศ. 2568 สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ราคา 399 บาท

ห้ามมิให้ผู้ใดนำส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งหมดของหนังสือเล่มนี้

ไปทำการคัดลอกเพื่อนำไปแจกจำหน่ายต่อ

โดยขอสงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย

จัดทำโดย: ดร. ขวัญใจ วงศ์ช่วย

จัดจำหน่ายโดย: บริษัทระดมคิด จำกัด

คำนำ

ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและการพัฒนาเทคโนโลยีที่ไม่หยุดนิ่ง การศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับตัวและสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ทันต่อความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนในยุคนี้ไม่เพียงแต่ต้องถ่ายทอดความรู้เท่านั้น แต่ต้องกลายือนักออกแบบการเรียนรู้ นักสร้างสรรค์นวัตกรรม และผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของผู้เรียน

หนังสือ "การสร้างนวัตกรรมด้านการเรียน การสอน" เล่มนี้ จัดทำขึ้นด้วยความมุ่งหวังที่จะเป็นแหล่งความรู้และแรงบันดาลใจสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของนวัตกรรมการศึกษาในปัจจุบัน เนื้อหาในหนังสือได้รวบรวมแนวคิด เทคนิค วิธีการ และตัวอย่างนวัตกรรมการสอนที่หลากหลาย พร้อมแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม

เนื้อหาของหนังสือครอบคลุมการสร้างนวัตกรรมในทุกมิติของการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ เทคนิคการสอนเชิงรุกที่หลากหลาย เช่น Think-Pair-Share, Gallery Walk, Jigsaw, และ Role Play การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ การจัดการชั้นเรียนแบบยืดหยุ่น ไปจนถึงการพัฒนาวิธีการประเมินผลที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

สิ่งสำคัญที่หนังสือเล่มนี้นำเสนอคือ กรอบแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะสำคัญของผู้เรียน ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะทางสังคมและอารมณ์ พร้อมทั้งแนะนำการบูรณาการเทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์เข้ากับนวัตกรรมการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและสร้างความน่าสนใจในการเรียนรู้

หนังสือเล่มนี้ยังนำเสนอแนวทางการพัฒนานวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ การออกแบบนวัตกรรม การทดลองใช้ การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา รวมถึงการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูนักนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผู้จัดทำเชื่อมั่นว่า ครูทุกคนมีศักยภาพในการเป็นนักสร้างสรรค์นวัตกรรม หนังสือเล่มนี้จะเป็เพื่อนคู่คิดและแหล่งแรงบันดาลใจในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ผู้เรียนในยุคดิจิทัล ช่วยให้การเรียนรู้เป็นประสบการณ์ที่สนุกสนาน ทำกาย และมีความหมายสำหรับผู้เรียนทุกคน

ขอให้หนังสือเล่มนี้เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในห้องเรียนของท่าน และขอเป็นกำลังใจให้ครูทุกท่านในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยพัฒนาเยาวชนไทยให้พร้อมสำหรับอนาคตที่กำลังรอคอยอยู่

ดร.ขวัญใจ วงศ์ช่วย (ครูหลิน)

สารบัญ

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

- ความหมายและแนวคิดพื้นฐาน
- ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
- ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

เทคนิคการสอนเชิงรุก

- เทคนิค Think-Pair-Share
- เทคนิค Gallery Walk
- เทคนิค Jigsaw
- เทคนิค Role Play
- เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)
- เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning)
- เทคนิคการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based Learning)
- เทคนิคการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน (Game-based Learning)

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

- หลักการออกแบบกิจกรรม
- การสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม
- การบูรณาการทักษะในกิจกรรม

การใช้คำถามกระตุ้นการคิด

- ประเภทของคำถามกระตุ้นการคิด
- เทคนิคการตั้งคำถามตาม Bloom's Taxonomy
- การใช้คำถามเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูง

การจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริม Active Learning

- การจัดพื้นที่การเรียนรู้
- การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม
- การจัดการเวลาและทรัพยากร

การประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก

- การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
- การประเมินเพื่อพัฒนา (Formative Assessment)
- การประเมินด้วย Portfolio
- การประเมินโดยเพื่อนและการประเมินตนเอง

การพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21

- ทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)
- ทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)
- ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving)
- ทักษะการคิดเชิงระบบ (Systems Thinking)
- ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (Social-Emotional Skills)

การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนรู้เชิงรุก

- สื่อสร้างสรรค์ 3 มิติ
- การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
- การใช้ AI และปัญญาประดิษฐ์

การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

- การจัดห้องเรียนแบบยืดหยุ่น
- การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้
- การส่งเสริมปฏิสัมพันธ์เชิงบวก

การพัฒนาครูสู่การเป็นครูนวัตกรรม

- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้
- การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวอย่างการนำไปใช้

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้
- กรณีศึกษาการใช้ Active Learning
- แนวทางการประยุกต์ใช้ในบริบทต่างๆ

การสร้างนวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

คู่มือสำหรับครูยุคใหม่

คู่มือฉบับนี้รวบรวมแนวคิด เทคนิค และตัวอย่างนวัตกรรม การสอนที่ครูทุกคนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง โดยไม่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีขั้นสูง เน้นการพัฒนาการศึกษาด้วยความคิดสร้างสรรค์ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ความเข้าใจเกี่ยวกับ นวัตกรรมการศึกษา

นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง การนำความคิดใหม่ วิธีการใหม่ หรือการปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่เดิม มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพที่ดีขึ้น นวัตกรรมไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งที่ซับซ้อนหรือใช้เทคโนโลยีขั้นสูง แต่ต้องตอบ โจทย์การเรียนรู้ที่แท้จริง

ลักษณะของนวัตกรรมที่ดี

- แก้ปัญหาการเรียนรู้ได้จริง
- นำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง
- ส่งผลดีต่อผู้เรียน
- สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

หลักการสร้างนวัตกรรมที่ยั่งยืน

เริ่มจากปัญหาที่แท้จริง

สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาในห้องเรียนของคุณ อะไรคือสิ่งที่เป็อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียน? เริ่มจากการแก้ปัญหาเล็กๆ ก่อน จะทำให้เห็นผลเร็วและสร้างแรงบันดาลใจให้ทำต่อไป

ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่

มองหาวัสดุ อุปกรณ์ หรือแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่แล้วในโรงเรียนหรือชุมชน คิดว่าจะนำมาใช้ในรูปแบบใหม่ได้อย่างไร การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ไม่เพียงประหยัดงบประมาณ แต่ยังสอนให้นักเรียนรู้จักคุณค่าของสิ่งรอบตัว

ทำให้ง่ายและทำซ้ำได้

นวัตกรรมที่ดีต้องไม่ซับซ้อนจนเกินไป ครูคนอื่นๆ ควรสามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้ กระบวนการที่ซับซ้อนเกินไปมักจะล้มเลิกไปเมื่อเจอกับอุปสรรค ความเรียบง่ายคือกุญแจสำคัญของความยั่งยืน

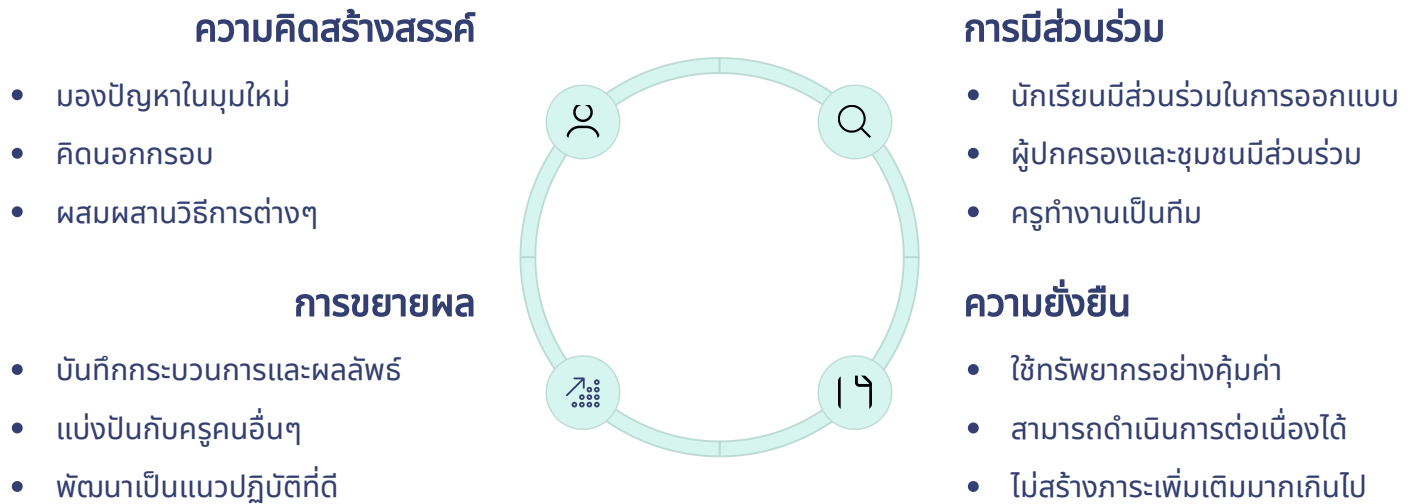

วัดผลและปรับปรุง

ติดตามผลการใช้นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง รับฟังข้อคิดเห็นจากนักเรียน เพื่อนครู และผู้ปกครอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์และปรับปรุงให้ดีขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องคือหัวใจของนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จ

การสร้างนวัตกรรมการศึกษาที่ยั่งยืนเริ่มต้นจากการเข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ ครูนวัตกรรมต้องมีความเข้าใจทั้งในด้านเนื้อหาวิชา จิตวิทยาการเรียนรู้ และบริบทแวดล้อมของผู้เรียน การรู้จักประยุกต์ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์จะช่วยให้สามารถสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์การเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

องค์ประกอบของนวัตกรรมการศึกษา

นวัตกรรมการศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรมีองค์ประกอบครบทั้งสี่ด้าน โดยเริ่มจากความคิดสร้างสรรค์ที่ตอบโจทย์ปัญหา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย คำนึงถึงความยั่งยืนในการดำเนินการ และมีกระบวนการในการขยายผลเพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้าง องค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยให้นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเกิดผลกระทบทางบวกอย่างแท้จริงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน